

13. Ured MORH-a za vezu s UN-om i EZ-om

Dnevna izvješća časnika za vezu s časnicima UNMO-a i UNPROFOR-a

Prema izvješćima hrvatskih časnika za vezu s UN-om i EZ-om, umjesto da se stanje nakon potpisivanja Erdutskog sporazuma 16./17. srpnja smiri, ono se pogoršavalo. Srbi su neprestanim provokacijama ometali prometovanje Masleničkim pontonskim mostom, uvjetovali vraćanje dijelova područja u Ravnim kotarima pod jurisdikciju tzv. RSK i tražili povratak stanovništva i tzv. krajijske milicije u to područje. Svoje zahtjeve su podupirali vojnim pritiskom: topničkim napadima na civilne ciljeve (jedna od najčešćih meta bio je grad Gospić), na koje je Hrvatska vojska morala odgovarati. Dnevna izvješća hrvatskih časnika za vezu s UN-om i PMEZ-om od polovice kolovoza govore o stalnoj napetosti.

12. 8.- razgovor s timom UNMO-a o srpskim napadima na most (pontonski na Maslenici) i o prekidu vatrenih djelovanja. Major Hansen prenio uvjeravanje Knina da ne će granatirati civilne ciljeve. Hrvatska strana je samo odgovarala na napade.
17. 8.- Svi su u velikom iščekivanju i u nedoumici što bi se trebalo sljedeće dogoditi...(…) Danas nije bilo ozbiljnih provokacija. Treba međutim reći da su u zadnjih sedam dana učestalije provokacije s naše (hrvatske - op. p.) strane.
19. 8. - I danas je predstavnik tima UNMO-a Gospić...(…) da se ide na dogovor s drugom stranom i ne gađaju civilni ciljevi (...)...pobunjeni Srbi su uvijek topničke napade usmjeravali na civilne ciljeve, poglavito na Gospić...(…) Za događaj koji se dogodio 16. 8. poslije podne (hrvatski raketni napad na T. Korenicu - op. p.) rečeno je da nije bilo mrtvih već da su oštećene kuće (5) i da je nekoliko djece dobilo lakše povrede

po rukama...(...) Poslije ovog sastanka imao sam sastanak s članovima tima EZ Otočac. Razgovarali smo o nemoći UNPROFOR-a i o neuspješnosti bilo koje misije u R. Hrvatskoj.

23. 8. - na području Like neprijatelj se oglašavao pješačkom vatrom, a u 15.30 ispalio je osam mina na područje Rizvanuše.
28. 8. - Brigadir Baudot, zapovjednik UNPROFOR-ova sektora Jug, prosvjeduje zbog namjernog hrvatskog granatiranja kanadskog kontingenta UNPROFOR -a 26. kolovoza i naziva to agresijom hrvatske vojske na UNPROFOR te zahtijeva da to odmah prestane.⁵¹
29. 8. - U cijelom je sektoru (Jug) stanje mirno. General Baudot poslao je brigadiru Gotovini pismo u kojem ga izravno optužuje da je hrvatska vojska namjerno gađala položaje snaga UN-a na području Karina. Odgovor brigadira Gotovine još nismo dobili.
31. 8. - Zabilješka sa sastanka brigadira Gotovine i generala Baudota; prije razgovora brigadir Gotovina je upoznao generala Baudota s činjenicama koje su prouzročile naše granatiranje područja u blizini Kanađana.

Na oko 250 - 300 m od položaja UN-a nalazila se jedna Gvozdika, 3 tenka i 1 ZIS koji je prikričen vatrom ostalog oruđa djelovao s male udaljenosti od UN-ovih postrojba. Zbog zaštite mosta kao civilnog objekta, velikog broja vozila na obje strane moralo se odgovoriti na neprijateljsku vatru. Snage UN-a su bile na vrijeme upozorene da promijene pozicije ili onemogućće neprijateljsko djelovanje s pozicija u svojoj blizini (250-300 m). Kako nisu učinile ni jedno ni drugo, mi smo djelovali.. () po položajima četničkog pokretnog topništva; ima fotodokumentaciju koju će dostaviti Uredu vlade za UNPROFOR, rekao je brigadir Gotovina. Potpukovnik Calvin je potvrdio da su tu bili (srpski - op.p.) tenkovi, ali je izbjegao odgovor jesu li ili nisu pucali te je ostao pri tvrdnji da se pucalo na njih.

(Incident s navodnim pucanjem hrvatskih snaga po Kanađanima karakterističan je primjer. Na isti način će se srpske snage postavljati i u operaciji Medački džep, između ili u blizini snaga UNPROFOR-a. Provocirat će hrvatsku vojsku i kad bi ona odgovorila na ciljeve u blizini snaga UN-a, na nju bi pala krivnja za napad (na zaštitne snage UN-a - op. p.)

2. 9. - I dalje je veliki interes za događaje na Kapeli i sjeverno...(...) Prije dva-tri dana ubijena su tri civila ili vojnika od hrvatske izvidničko-diverzantske skupine koja se ubacila preko crte bojišnice...(...) Ojačane su srpske snage na području Slunja i Plaškoga te jednim dijelom u Korenici.

Kanadski bataljun počeo je s prijamom obveza na bivšem sektoru FBAT-a. Očekujem da bi uskoro u posjet mogao doći zapovjednik kanadskog bataljuna.

3. 9. - I dalje se vrši pritisak kako bi se timovima UNMO-a i EZ-a omogućilo da svojim ophodnjama mogu ući u za sada nedozvoljena područja. Rečeno im je da više nema potrebe pokretanja tog pitanja dok se ne reguliraju i ne odrede točne obveze i zadaće UNPROFOR-a.(...)
 01.47 Iz Novog Ličkog Osika na Stari Lički Osik ispaljeno 15 projektila 105 mm, mine 82 mm,
 14.21 12 mina 82 mm iz Divosela na Rizvanušu
 18.25 2 mine 82 mm iz Crnkuše na Medovaču
 18.28 1 mina 82 mm iz Čitluka na Ornice, istovremeno je djelovano flakom (moguće PAT-om 20 mm - op. p.) na S. L. Osik
 21.45 Iz Basarić Drage na Medovaču 1 mina 82 mm
 - Ugovoren sastanak s brigadirom Ademijem nisam obavio (bojnik B. Pleština) jer je Ademi hitno morao u GS HV Zagreb na sastanak s generalom Bobetkom (moguće na dogovor o akciji 9. rujna - op. p.).
4. 9. 14.21 - 18.28 - neprijatelj djelovao minobacačima iz Divosela na Rizvanušu, Stajnicu, Medovaču i Ornice.
5. 9. Na Medovaču ispaljeno 5 (pet) topovskih projektila, sastanak potpukovnika Calvina i časnika za vezu Odaka zbog prijelaza za UNPROFOR kod Biograda.
6. 9. - 1 mina 82 mm iz Basarić Drage na Medovaču.
7. 9. - Ličko područje razmjerno mirno.
8. 9. - Časnici UNMO-a govore o navodnim pojačanjima koje je neprijatelj doveo iz Bosne u Južni sektor.
9. 9. - Neprijatelj je topništvom u 05.30 napao Gospić i obližnja naselja...do završetka izvješća snažna paljba po gospićkom i otočkom području.
 - 08.00 NAPAD još traje, HV žestoko uzvraća.
 - 08.00 zapovjedništva CANBAT-a i POLBAT-a prenose prosvjede četnika da je HV prva počela napadati u 05.38...naš CV (časnik za vezu) iz Otočca odbacio optužbe i ponovio da je napad počeo s druge strane u 05.30.
10. 9. - Topnički udari po Gospiću i okolici počeli u 05.30; preko UNMO-a. Neprijatelj nudio prekid vatre u 09.00 i 12.00 sati. ČV HV Otočac prosvjedovao kod časnika UNMO-a: na Gospić, Novi Lički Osik i Perušić ispaljeno 1000 projektila,
 - general Gotovina pristao na prijelaz u Miro(a)njava (Biograd) usprkos neslaganju izraženom u pismu Državne komisije za UNPROFOR i PMEZ,
11. 9. - Cijeloga dana vođene su silovite topničke borbe...najjače oko oslobođenog područja kod Gospića, pomaka bojišnice

nije bilo, časnici UNMO-a pokazuju veliki interes za akciju HV kod Gospića...pokazuju razumijevanje za takav potez.

- Posjet šefa vojnih promatrača sektora JUG Otočcu - tražio sastanak s brigadirom Ademijem, koji ga zbog zauzetosti nije primio; primio ga je časnik iz ZZP Gospić. Šef UNMO-a je zatražio posjet oslobođenom području i zarobljenim neprijateljskim vojnicima; odgovoreno mu je da se još vode borbe i ulaz u područje je zabranjen svima, osim HV-u; posjet zarobljenima bit će moguć nakon dogovora u ZZP Gospić; 26 pismenih prosvjeda timovima UNMO-a u Otočcu i Šibeniku. U tjednom izvješću (od 12. do 18. rujna 1993.) ZZP Gospić PU MORH-a (Odjelu izvješćivanja) za 11. rujna tvrdi se: na Gospić ispaljeno desetak topničkih projektila, pri čemu su stradala tri civila. Otvarana je jaka vatra po hrvatskim položajima u Otočcu i Perušiću.

12. 9. Jučer (11. 9.) sastanak generala Stipetića i zapovjednika sektora Sjever generala Hesselberga u Zagrebu... napeta situacija u sektoru Sjever... general Stipetić zaprijetio silovitim odgovorom, jačim od preksinoćnjega (10. 9.). - Na području Like snažna neprijateljska djelovanja na Gospić i okolna naselja,
 - U 14.25 na Gospić pale 4 rakete iz sustava "Orkan". Izvješće PU MORH-a govori o pogibiji 3 pripadnika 133. brigade HV te o peterici ranjenih te još dva ranjena iz 111. brigade. Od topničke vatre po Gospiću u zgradi ZZP smrtno je stradala jedna, a ranjeno 11 osoba. U 15.35 srpski zrakovod je napao hrvatske položaje na Čitluku, pola sata kasnije na Dukovcima ranjena su tri gardista 9. brigade.
13. 9. Pismo brigadnoga generala Bo Pellnasa generalu Bobetku u kojem izražava ispriku zbog žurbe i pritiska iz New Yorka,
 - oko 06.45 neprijatelj počeo napadati; Otočac neprekidno granatiran do 16.45, više od 700 projektila, poginula 3, ranjeno 5 vojnika HV-a, - neprijatelj preko UNPROFOR-a traži primirje, a istovremeno napada topništvom,
 - 25 pismenih prosvjeda hrvatske strane UNPROFOR-u,
14. 9. Na ličkom području neprijatelj i dalje napada,
 - 13.46 - topnički napad - pogođena zgrada zapovjedništva ZP Gospić - jedna (1) osoba poginula, jedna (1) teže i pet (5) lakše ranjenih.
 - Izvješće ZZP PU MORH-a govori o tri ranjene osobe od mine 120 mm. Časnici UNMO-a sve uporniji u zahtjevima za posjet Divoselu, Počitelju i Čitluku. Kao razlog iznose posjet pučanstvu i dopremu humanitarne pomoći; ponovljen im je isti razlog: opasno je, još se vode borbe, hrvatska vlast brine se za pučanstvo.
15. 9. U Sisku puk. Sohnemann se poziva na **nove zapovijedi - UNPROFOR se može koristiti silom.** - Ličko područje znatno

mirnije, bojna djelovanja neprijatelja počela u 07.25 na gospićkom, u 08.30 na otočkom području,

- više minobacačkih mina 120 mm na šire područje Gospića,
- pukovnik Lisina, zapovjednik CEHBAT-a, telefonom je upozorio našeg ČV na prijetnju četnika da će *napasti civilne ciljeve ako HV počne nešto oko Divosela, Medka i Počitelja* – Srbi se boje da će naše postrojbe još napredovati.
- Istovremeno, dok su se vodili pregovori između generala Bobetka i Cota, general Pellnas, šef vojnih promatrača, pokušavao je stupiti u vezu s brigadrom Ademijem; Pellnas je u Kninu i zahtijeva dozvolu za prelet helikopterom u Gospić, brigadir Ademi se odbio sastati s njim, upućuje ga na GS HV; *sa sadržajem pisma brigadnoga generala Pellnasa upoznali smo Ured (GS HV).*

16. 9. Na ličkom području bilo je manjih neprijateljskih djelovanja, bojnici Pleština i bojnici Cacović borave s ekipom MO i GS HV u Gospiću zbog provođenja jučerašnjeg (15. rujna) sporazuma o povlačenju snaga HV i preuzimanja odgovornosti UNPROFOR-a na nedavno oslobođenom području Like. U jutarnjem izvješću ZZP Gospić Političkoj upravi MORH-a od 16. rujna do 08.30 naglašeno je da nije bilo ozbiljnog neprijateljskog djelovanja, osim manjih provokacija iz pravca Pavlica i Bobića u 22.20 sati (15. rujna) i da naše postrojbe nisu bojno djelovale. U ZZP Gospić su u 17.20 stigli general Stipetić, kbb (kapetan bojnog broda) Davor Domazet i brigadir Drago Krpina. U 20.00 dogovoren sastanak sa zapovjednikom postrojba UNPROFOR-a. U 22.40 brigadir Rahim Ademi zapovjedio potpuni prekid vatre što su do slanja ovog izvješća poštovala obje strane.

- Načelnik PU MORH-a brigadir Drago Krpina održao u 14.00 sati konferenciju za tisak u Gospiću, u zgradi Općine.

17. 9. Jučer (16. rujna) ...na ličkom ratištu bilo je relativno mirno dok se na području Like pokušava provesti sporazum o nadzoru Medačkog džepa, srpski pobunjenici su tijekom cijelog dana, do kasno u noć, svom žestinom iz svog raspoloživog oružja djelovali duž čitave crte bojišnice.⁵²

- General Feldi u ime GS HV prosvjedovao kod Cota zbog napada na dalmatinske gradove, 500 topničkih projektila, 10 raketa "Oganj" na Šibenik/Vodice, 6 raketa iz VBR-a na Zadar.

18. 9. Jučer (17. rujna) nije bilo neprijateljskih provokacija, na prijelazu Šajnarica - Špilnik neprijatelju predano 51 mrtvo tijelo.⁵³

19. 9. Tijekom dana... situacija se počela zaoštravati jer vojnici "K" (kanadskog - op .p.) bataljuna nisu dopustili uporabu puta od L. Novog do Podklise radi dostave hrane, odnosno izvršenja smjene naših vojnika... s početkom u 09.20 održan

je sastanak na koji se nije odazvao zapovjednik "K" bat. puk. Calvin. Oko 11.00 dobili informaciju da su četnici ubili petero ljudi u s. Podlapača te da prijete daljnjim terorom i odmazdom... snage UNPROFOR-a nisu u mogućnosti valjano zaštititi Hrvate.

(Kasnije se ta vijest pokazala neistinitom, ali UNPROFOR (CEHBAT) je sve do "Oluje" morao snažno štiti Hrvate u Podlapači - op. p.)

- U 14.15 sati snage "K" bat. pokušale su nasilno ući na Kamenjušu (K 610), ali su zaustavljene.
- Jučer (18. rujna) održan sastanak u Gospiću između brigadira Ademija, višeg promatrača UN-a potpukovnika Nielsena, kapetana Hunta iz CANBAT-a-1 i voditelja UNMO-a Gospić. U 15.20 održan sastanak na kojem je bio i potpukovnik Calvin, s hrvatske strane general Markač, brigadiri Ademi i Mezić; *...najviše problema stvoreno je ulaskom kanadskih trupa na pojedinim mjestima za 1,5 do 2 km izvan dogovorene crte: ...Kanađani su inženjerskim strojevima rušili postavljene zapreke, a oko 18.00 pripadnici HV izvršili su konačnu blokadu dijelova CANBAT-a -1 i zaustavili njihovu akciju.*
- Cijeloga dana zapovjednik CANBAT-a-1 izbjegavao je doći na sastanak s brigadrom Ademijem, bilo je dogovoreno da će na razgovor doći general Baudot, što ovaj nije učinio, iako je bio u Medku. Situacija na ovom području je veoma napeta jer su naši vojnici iziritirani postupcima CANBAT-a, pa zapovjednici ulažu maksimalne napore da ih smire i spriječe moguće incidente. Poseban je problem s dijelom naših snaga koje su ostale na Kamenjuši, odsječeni su dolaskom CANBAT-a. Zbog tih događaja, u svrhu sprječavanja mogućih incidenata, jučer poslijepodne (18. 9.) na zahtjev predstojnika ovog ureda (bojnik Pleština - op. p.) održan je hitan sastanak u Zapovjedništvu UNPROFOR-a u Zagrebu; nazočni - general Maclnnis i brigadni general Pellnas te brigadir (kbb) Domazet i bojnik Pleština. General Maclnnis je izdao zapovijed kojom traži trenutačno zaustavljanje CANBAT-a na položajima na kojima se nalaze, hitan sastanak sa zapovjedništvom HV-a radi usklađivanja dogovorene crte na terenu, po utvrđivanju CANBAT-ova prekoračenja te crte njihovo povlačenje te nadoknadu šteta koje su učinili prodirući kroz naše (hrvatske - op. p.) zapreke buldožerom. Kako se predstavnici UNPROFOR-a nisu jučer, nakon izdavanja zapovijedi, odazvali sastanku, za danas (19. 9.) dogovoren je novi. Radi rasprave ovih problema - trebaju nazočiti zapovjednik CANBAT-a, šef tima UNMO-a Gospić i tima PМЕZ Gospić te potpukovnik Nielsen i general Baudot. Na tom sastanku su se

pojavi samo timovi UNMO-a i PМЕZ. Ponovni sastanak danas u istom sastavu. Naš časnik za vezu dobio je od zamjenika zapovjednika CEHBAT-a informaciju o noćasnjem ubojstvu petero Hrvata u Podlapači. Srbi prijete nastavkom odmazde. U 15.20 je održan sastanak na kojemu je bio i potpukovnik Calvin, s hrvatske strane general Markač, brigadiri Ademi i Mezić. Precizirana je crta razdvajanja, dogovoreno da se dijelovi "K" bat. koji su ušli preko ranije dogovorene crte vrate natrag do 08.00 sati 20.9. 93. Tijekom razgovora puk Calvin dao je informaciju da je dužan do sutrašnjeg dana sastaviti izvješće o, kako je on rekao, *razaranjima i umorstvima...* zatražio je da časnik za vezu više ne bude brigadir Mezić jer u njega nema povjerenja... osporio je ranije vođene razgovore i dogovoreno u tim razgovorima i rekao da je on dobio ovlasti od zamjenika zapovjednika UNPROFOR-a za utvrđivanje crte razdvajanja i odlučivanja o svim problemima vezanim za područje na kojem je sada "K" bat.⁵⁴

20. 9. U 10.00 održan sastanak s predstavnicima kanadske strane, riješen je problem crte razdvajanja (Dukovci)... sve jedinice su se nakon 16.00 našle unutar crte koje označava prostor posjedanja kanadskoga bataljuna... otvoreno pitanje korištenja puta Lički Novi - Radakovići - Kamenjuša - Veliki Kraj... neprijatelj je danas djelovao iz pravca Njegovani prema našim položajima (Dubravica), čudno je da se odande otvara pješačka vatra kada je jedna satnija kanadskog bat. raspoređena ispred prve vatrene crte četnika.⁵⁵ "Kanađani... prijete i pokreću postrojbe prema položajima HV-a. Postoje sumnje da su dobili zadaću izazvati sukob s HV-om, da UNPROFOR na gospićko područje uputi časnika generalskoga ranga koji će komunicirati s generalom Ademijem i ima ovlasti zapovijedati *odmetnutim* potpukovnikom Calvinom!!!"⁵⁶
21. 9. - ...neprijatelj pucao iz pravca s. Njegovani prema našim položajima (Dubravica)... iza jedne satnije CANBAT-a... četnici koriste prostor između svojih i kanadskih crta... zbog nesreće (pogibije satnika De Coste - op. p.) odgođen sastanak na kojem su se trebale potpisati karte razdvajanja kanadskih i hrvatskih snaga... CIVPOL demantirao informaciju o pet ubijenih ljudi u Podlapači... s druge strane, dobili smo informaciju o još sedam ubijenih i odvoženju kamionima ljudi iz Podlapače u nepoznatom pravcu.⁵⁷
22. 9. Prenesena je odluka Državne komisije za UNPROFOR o pooštrenju mjera kontrole njihovih vozila i o restriktivnom planu njihovih ophodnji slobodnim područjem RH... ZZP-u Gospić je dostavljen prosvjed potpukovnika Calvina u svezi s navodnim ograničenjem kretanja UNMO timova na gospićkom području... pitanja ophodnje slobodnog područja

RH je moguće realizirati samo uz odobrenje mjerodavnih državnih institucija RH i uz pratnju časnika za vezu HV... Calvin je krivo citirao sporazum o povlačenju HV iz Medačkog džepa... nije bilo nikakvih dogovora o navodnoj slobodi kretanja UNMO timova 10 km od crte razdvajanja HV i Canbat-a u dubinu slobodnog teritorija RH.⁵⁸

- Konačno je završen razgovor o crti razdvajanja... uz potpis brigadira Ademija i pukovnika Calvina.⁵⁹

23. 9. Konferencija za tisak generala Cota i civilnog predstavnika UN-a Cedrica Thornberryja... Cot se osvrnuo prvo na stanje u RH, s obzirom na situaciju u području oko Medka... situacija još nije stabilizirana, i dalje je teška, kako za UNPROFOR, tako i za sve strane kojih se to tiče, u tijeku su 24-satni pregovori između vlasti u Gospiću, Kninu i Zagrebu. To je prvi put otkada UNPROFOR obavlja svoju misiju na tlu Jugoslavije da su snage UN-a **MIRNO I UČINKOVITO** preuzele područje pod svoj nadzor. Napad hrvatskih snaga brutalno je prekinuo vojne pregovore koji su tada bili u tijeku, ali se general Cot nada da će oni ponovno biti uspostavljeni. Rezultat napada je velika napetost u tom području... na upit novinara o broju mrtvih Srba koje su postrojbe UN-a pronašle u selima napadnutim u operaciji Hrvatske vojske kod Medaka, gosp. Thornberry je rekao da se za sada radi o 60 tijela, ali da mjesne vlasti u Korenici još uvijek ne znaju za sudbinu 30 - 40 svojih ljudi. Tijela su pronađena gotovo potpuno spaljena tako da se ne može znati radi li se o civilima ili vojnicima.⁶⁰

Jučer (23. 9.) vođeni su razgovori s "drugom stranom" u svezi s razmjenom mrtvih i živih vojnika HV-a na Šajnerici. Razgovori nisu završeni i za sada nisu postignuti nikakvi pozitivni rezultati.⁶¹

25. 9. (Dubrovnik) i LIKA - mirno.⁶²

26. 9. Jučer u 15.15 časnik CANBAT-a tražio da se naše snage na punktu kod Ličkog Ribnika pomaknu za 1 km prema Ličkom Ribniku. Naše snage ostale su na istom mjestu kao što je dogovoreno i potpisano na zemljovidu.⁶³ Održani kontakti radi dogovora o prijelazima kojima bi se služio UNPROFOR. Tijekom jučerašnje noći, oko 22 sata... dogodila se nesreća jer je pješ. ophodnja Kan. bat. naišla na pp minu od koje su ranjena dva vojnika, a na pt minu je naišao transporter koji im je išao u pomoć, pri čemu su još dva vojnika zadobila ozljede. Odmah smo poslali sanitetsko vozilo i omogućili izvlačenje preko Podklise... poslije smo dobili informaciju da je samo jedan vojnik lakše ranjen i da nije bila potrebna pomoć sanitetskog vozila i liječničke ekipe.... kasnije smo doznali da su stradala četiri vojnika od kojih su dvojica prebačena u ZGB zbog težih

- povreda. Znači da su izvučeni prema Gračacu i da nemaju povjerenja u nas.⁶⁴
27. 9. U kasnim večernjim satima 25. 9. ophodnja kanadskog bataljuna naišla je na pješačku minu... Naši (hrvatski - op. p.) vojnici, čuvši kretanje ispred sebe, a radi upozorenja, ispalili su nekoliko hitaca u zrak. Međutim, kad su čuli eksploziju mine, a da bi pomogli stradalima, s nekoliko raketa su osvijetlili teren... Kasnije su naši vojnici i prihvatili vojnike UNPROFOR-a i pomogli im...(…) Pripadnici HV-a, kako vojnici tako i časnici, ponijeli su se kako treba, u želji da pomognu vojnicima UNPROFOR-a. Prema tome, ne može stajati potvora da su se hrvatski vojnici ponašali nehumano, odnosno da su spriječili izvlačenje ranjenika.⁶⁵ "U svezi s poznatim slučajem ranjavanja pripadnika CANBAT-a (iz francuske satnije)... UNMO tim i zapovjedništvo CANBAT-a ponijeli (su se)nekorektno."⁶⁶
4. 10. Sastanak upoznavanja s novim zapovjednikom kanadskog bataljuna (puk. Lessard), rečeno je da će 8. 10. 1993. pod okriljem UNPROFOR-a, što znači kanadskog bataljuna, u Medački džep (prostor oslobođen od HV-a i predan pod nadzor kan. bat.) ući iseljeni Srbi da bi vidjeli porušene kuće, odnosno da bi vidjeli svoje domove (...) Mislim da bi trebalo odmah vidjeti je li to u skladu sa stajalištem naše Vlade i je li ona dala pristanak da se ta akcija provede. Budu li za ovu akciju saznali borci...(…) nisam siguran da ne će biti problema...(…) Tijekom sastanka postavljeno je pitanje kada će biti omogućeno da naši ljudi, Hrvati, uđu u Lovinac, Sv. Rok i druga mjesta iz kojih su morali otići. Potpuk. Calvin je dosta mekši prema nama nego je to bio u ranijim susretima...(…) Na tom prostoru će biti dvije satnije Kanadana i jedna satnija Poljaka koji će zamijeniti Francuze... Molim da se odmah javi zna li se u našem Vrhovništvu za akciju ulaska Srba u Medački džep koja bi se trebala dogoditi 8. 10. te da se o tome obavijesti ZZP Gospić radi djelovanja.⁶⁷
- Istoga dana, 08.00 Lika: UNPROFOR za sada dobro drži prepuštene pozicije južno od Gospića, međutim, s položaja sjeveroistočno od Gospića (Vrebac i Barlete) počinju s provokacijama i valja očekivati da će iz tog pravca biti ugrožen i sam Gospić.
5. 10. U prostoru ispred Medačkog džepa skupilo se veće mnoštvo neprijatelja. Ne može se procijeniti koliki ih je broj, ali je sigurno da su obučeni u uniforme. Ovo treba povezati s akcijom vezanom za 8. 10. 1993. - *ulazak izgnanih Srba iz Medačkog džepa*...(…), razmještena jedna satnija kanadskog bataljuna...(…)...da bi bili tampon između njihovih snaga u džepu i Srba.U prostoru gdje su okupljeni Srbi nalazi se jedan tenk i tri BVP...(…) Prema sadašnjoj situaciji, moguće je da

pobunjeni Srbi pokušaju naoružani ući u Medački džep 8.10. o. g.(...) ...u šumama oko Brezovače ima veći broj pobunjenih Srba...(...) Istina je da su vojnici kanadskog bataljuna bez ičijeg odobrenja ušli u nedovršenu kuću Josipa Sekulića i pričinili veću materijalnu štetu.

8. 10. Prema informaciji koju smo dobili, nitko nije opažen da je ušao u džep, kako je bilo najavljeno za današnji dan. O tome ništa nisu znali ni promatrači iz Gospića.
12. 10. (...)kada se spominjala *pink* zona i UNPA prostor, članovi tima (UNMO Gospić) upotrebljavali su izraz okupirano područje, prostor Republike Hrvatske. Ovo je prvi put da pripadnici tima upotrebljavaju taj termin.
- 17.10. I danas je ponovljeno neprijateljsko djelovanje iz pravca Njegovani prema s. Dukovci (Mrcilište), dakle iz pravca područja koje se nalazi između dijelova kan. bat. u Medačkom džepu i dijelova koji se nalaze ispred (zapadno od) srpskih položaja. Ovo se ponavlja. Prije nekoliko dana sa tog je prostora ranjen pripadnik HV-a. Zapaženo je da neprijatelj djeluje i iz područja koje je sjeveroistočno od M. i V. Kraj (opažena su tri četnika...(...) Moglo bi se ocijeniti da je grupa došla do tog prostora kroz raspored kanadskog bataljuna...(...) O oba slučaja obaviješteni su pripadnici kan. bat.
19. 10. Potvrđeno je da su i kan. vojnici vidjeli četnike u prostoru dna Medačkog džepa.
23. 10. Po prvom pitanju (Medački džep i problematika istog - prva točka sastanka od 3. 10.) dogovorena je potreba uzajamnog povjerenja te postavljen zahtjev za većom odgovornošću kanadskog bataljuna za prostor istočno od džepa.
29. 10. Pukovnik Lessard, zapovjednik kanadskog bataljuna, izrazio je zabrinutost zbog povremene snajperske vatre s obje strane, uz mogućnost da se ona počne razmjenjivati preko glava vojnika UN-a zbog upućivanja ophodnja u prostor koji nadzire kanadski bataljun i nepoštivanja nedodirljivosti tampon-zone između UNPROFOR-a i HV-a. On tvrdi da je HV izgradila neke zaklone i rovove u tampon-zoni poslije 22. rujna. Izraženo je zadovoljstvo veoma uspješnom suradnjom sa Zapovjedništvom 9. gmtbr kao i željom da se i na najnižim razinama mogu rješavati problemi.
30. 10. Tijekom dana grupa djelatnika UNPROFOR-a koja se bavi civilnim pitanjima obišla je prostor Medačkog džepa.
7. 11. Priznaju (tim UNMO-a) da se *situacija poslije akcije "Medački džep" znatno smirila i da lakše obavljaju obveze koje imaju. Ne vjeruju da će pobunjeni Srbi prihvatiti Predsjednikovu mirovnu inicijativu već da će opet nešto izmisliti kao razlog da i ovaj prijedlog odbiju.*

13. 1. Kronologija pregovora Izaslanstva hrvatske vlasti s pobunjenim Srbima i predstavnicima tzv. SR Jugoslavije od svibnja do studenoga 1993.

SVIBANJ

3. 5. Nastavljeni su pregovori s pobunjenim Srbima u Ženevi.
4. 5. Hrvatsko izaslanstvo odlučilo je prekinuti pregovore u Ženevi zbog nastavka srpske agresije na dalmatinske gradove.
13. 5. Predsjednik Tuđman primio Vitalija Čurkina nakon njegova povratka iz Knina te prihvatio njegov prijedlog da se održi sastanak s pobunjenim Srbima 18. svibnja u Topuskom.
18. 5. U Topuskom su, uz posredstvo UNPROFOR-a, održani razgovori predstavnika hrvatske Vlade, na čelu sa Slavkom Degoricijom, i lokalnih srpskih vlasti. Dogovoren je prekid vatre i novi sastanak koji bi se trebao održati 26. svibnja 1993. u Zagrebu.
25. 5. Pobunjeni Srbi su izdali priopćenje u kojem ističu da ne će nastaviti pregovore s hrvatskim vlastima započete u Topuskom.
28. 5. Dr. Mario Nobilo obavijestio je pismom predsjednika VS UN-a Jurija Voronceva da su srpske vođe u zaštićenim zonama UN-a na teritoriju RH još jednom prekinule uspostavljeni dijalog s hrvatskom Vladom, čime su, ističe se u pismu, potkopani "pozitivni rezultati sastanka u Topuskom".

LIPANJ

8. 6. - Vijeće sigurnosti UN objavilo je priopćenje u kojem izražava duboku zabrinutost zbog odbijanja Srba s UNPA područja u RH da sudjeluju u pregovorima što su se 26. svibnja trebali održati u Zagrebu. Poziva se Hrvatska da poduzme sve potrebne mjere kako bi osigurala zaštitu prava svih stanovnika UNPA područja kad RH potpuno proširi svoju vlast na ta područja.
16. 6. - U Ženevi je održan novi krug pregovora hrvatskih vlasti i lokalnih Srba. Tom je prigodom, u tehničkom smislu, postignut dogovor o mogućem otvaranju naftovoda, a u grupi za gospodarska i vojna pitanja nisu postignuti vidljivi rezultati.
19. 6. - Započeo je referendum lokalnih Srba o spajanju područja tzv. RSK i tzv. Republike Srpske. Referendum je završio 20. lipnja 1993., navodno, s pozitivnim ishodom.
23. 6. - Srbi iz okupiranih područja Hrvatske i bosanski Srbi podijelili su se oko datuma "konačnog ujedinjenja" i stvaranja "zapadne Srbije". Radikali iz "RSK" predložili su 27. lipnja i protive se ujedinjenju poslije tog datuma.

Predsjednik Tuđman sa suradnicima sudjelovao je u Ženevi u radu Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, razgovaralo se o ustavnom uređenju i o unutarnjim granicama BiH, a razgovori će se nastaviti za nekoliko dana. Predsjednik je više puta razgovarao i sa S. Miloševićem, a pregovori s pobunjenim Srbima iz RH su se nastavili.

24. 6. - Završeni su razgovori predstavnika hrvatske vlasti i pobunjenih Srba iz RH u Ženevi. Obje delegacije su dobile dokument koji trebaju razmotriti do 6. srpnja. Osnova je dokumenta Ženevski sporazum o provedbi Rezolucije UN-a 802. od 6. travnja 1993.
25. 6. - Četveročlano izaslanstvo Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji (ICFY), koje je boravilo u RH, susrelo se s predstavnicima Državnog odbora za normalizaciju hrvatsko-srpskih odnosa. Pobunjeni Srbi iz Republike Hrvatske izdali su priopćenje u kojem ističu da ne će nastaviti pregovore s hrvatskim vlastima *započete u Topuskom sve dok ona ne povuče svoje vojne snage i policiju s okupiranih područja krajinje na linije razgraničenja od 3. siječnja 1993.*

SRPANJ

6. 7. - U Ženevi je započeo novi krug pregovora hrvatskih vlasti i pobunjenih Srba.
7. 7. - Po završetku pregovora između predstavnika hrvatske vlasti i lokalnih Srba, ambasador Geert Ahrens je izjavio da nije bilo osobitih rezultata, a nije došlo ni do najavljenih tripartitnih razgovora.
8. 7. - Završeni su pregovori u Ženevi između predstavnika hrvatske Vlade, predstavnika lokalnih srpskih vlasti i predstavnika supredsjedatelja, a vođa hrvatske delegacije Slavko Degoricija je po povratku izjavio da misli *ne da su učinjeni pomaci k boljem, nego je situacija teža nego ikad.*
13. 7. - Pomoćnici supredsjedatelja Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, ambasadori Knut Vollebaek i Geert Ahrens, razgovarali su u Zagrebu s izaslanstvom RH za pregovore s predstavnicima lokalnih vlasti Srba...(...)...Sljedeći dan su posjetili Beograd i Erdut.
20. 7. - Počeli su pregovori s pobunjenim Srbima u Beču.
22. 7. - Pregovori...(...) ..jutros su prekinuti...(...) jer su Srbi odbili potpisati sporazum o prekidu vatre. *Jučer smo se usaglasili s predstavnicima UNPROFOR-a i Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji oko sporazuma o prekidu vatre, kojeg smo spremni potpisati.* Na jutrošnjim razgovorima Srbi su odbili staviti svoj potpis.
23. 7. - Slavko Degoricija: *Danas smo jasno kazali da za rješnje tog problema postoje dvije mogućnosti, jedna je politička,*

a druga je rat, i onaj tko ne potpiše sporazum koji jamči sigurnost, taj se opredijelio za rat.

KOLOVOZ

4. 8. - Ambasador Vollebaek je predstavniku hrvatske Vlade prenio poruku kninskih Srba.
5. 8. - Slavko Degoricija, čelnik hrvatskoga izaslanstva za pregovore s lokalnim srpskim vlastima, predao je ambasadoru Vollebaeku odgovor hrvatskog izaslanstva na prijedlog kninskih vlasti o zaključivanju sporazuma o prekidu vatre. *Svi ti dogovori mogu biti samo na crti primjene relevantnih rezolucija UN-a, napose Rezolucije 847.*
10. 8. - Izaslanstvo Republike Hrvatske priopćilo je da će nastaviti pregovore s lokalnim Srbima u Ženevi.
17. 8. - Održani razgovori hrvatskog državnog izaslanstva s pomoćnikom supredsjedatelja Mirovne konferencije Knutom Vollebaekom.
31. 8. - U Ženevi razgovori Tuđman - Milošević, Tuđman - Boban - Alija Izetbegović.

RUJAN

8. 9. - Razgovori Degoricija - Volleabek.
20. 9. - Razgovori na britanskom nosaču zrakoplova *Invincible*: Tuđman - Milošević - Karadžić - Izetbegović - Silajdžić o stanju u BiH.

LISTOPAD

14. 10. - Razgovori RH i Crne Gore, između gradova Dubrovnika i Trebinja.

STUDENI

2. 11. - Vode se razgovori između predstavnika hrvatskih vlasti i lokalnih Srba, među inima i oni u Norveškoj.
3. 11. - Srpski pregovarači su napustili sastanak s hrvatskim izaslanstvom u Norveškoj na kojem se trebao dogovoriti prekid vatre u Hrvatskoj.
4. 11. - Potpisan sporazum o prekidu vatre u sektoru Istok.
29. 11. - Ministri vanjskih poslova EU započeli u Ženevi sastanak s čelnicima sukobljenih strana u BiH, na kojemu će im izložiti novu europsku mirovnu inicijativu. Uz čelnike triju nacionalnih zajednica u BiH, sastanku su nazočni Tuđman i Milošević.⁶⁸

Bilješke

51. UN UNPROFOR HQ Sector South Knin 28. aug 93 to: Commander operational zone Split HQ Zadar Brig Gotovina from Sector commander UNPROFOR Sector south Brig Baudot Subject: Protest of Croatian Shelling.
52. Ured MORH-a za UN i EZ, Zagreb, 17. rujna 1993. Dnevno izvješće od 16. 9. u 08.00 sati do 17. 9. '93. u 08.00 sati.
53. Isto, 18. rujna 1993. Dnevno izvješće od 17. 9. u 08.00 sati do 18. 9. u 08.00 sati.
54. Izvješće Ureda MORH-a, časnik za vezu s UN i EZ Lika, Gospić, 19. 9. 1993. upućeno Uredu MORH-a za UN i EZ Zagreb.
55. Isto, 20. 9. 1993.
56. Ured MORH-a za UN/EZ, Zgb, 20. 9. 1993. Dnevno izvješće od 19. 9. u 08.00 do 20. 9. '93. g. u 08.00 sati.
57. Isto, 21. 9. 1993.
58. Ured MORH-a za UN i EZ Zagreb, 23. rujna 1993. Dnevno izvješće od 22. 9. u 08.00 do 13. 9. '93 u 08.00 sati
59. Isto, 22. 9. 1993.
60. Izjava Cedrica Thornberryja na konferenciji za tisak u sjedištu UNPROFOR-a, 23. 9. 1993. u Zagrebu.
61. Ured MORH-a za UN i EZ Zagreb, 24. rujna 1993. Dnevno izvješće 23. 9. u 08.00 sati do 24. 9. u 08.00 sati.
62. Ured MORH-a za UN i EZ Zagreb 25. rujna 1993. Dnevno izvješće od 24. 9 u 08.00 sati do 25. 9. u 08.00 sati.
63. Isto, 26. rujna.
64. Ured za vezu s UN/EZ Gospić, Dnevno izvješće za 26. 9. 1993.
65. Izvanredno izvješće časnika za vezu Ureda MORH-a za UN i EZ Lika, Gospić 27. 9. 1993. brigadir Ivan Mezić upućeno Uredu MORH-a za UN i EZ Zagreb.
66. Ured MORH-a za UN i EZ Zagreb, 27. rujna 1993. Dnevno izvješće od 26. 9. u 08.00 do 27. 9. '93. u 08.00 sati.
67. Isto, 4. 10. 1993. Izvješće.
68. Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih poslova, Odjel za informiranje, Kronologija pregovora ...u razdoblju od 16. veljače 1993. do 1. srpnja 1994., izdano u Zagrebu 1. srpnja 1994.